

Thúc đẩy hoạt động nghiên cứu khoa học tại Học viện Ngân hàng nhằm đáp ứng bối cảnh mới

Phạm Đức Anh

Ngày nhận: 08/11/2017

Ngày nhận bản sửa: 09/11/2017

Ngày duyệt đăng: 10/11/2017

Nhằm hoàn thành mục tiêu phát triển toàn diện giáo dục đại học theo tinh thần Nghị quyết số 14/2005/NQ-CP và 29/2013/NQ-CP về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục đào tạo và nghiên cứu khoa học, đáp ứng tốt yêu cầu công nghiệp hóa- hiện đại hóa trong bối cảnh kinh tế thị trường- hội nhập quốc tế, các trường đại học khối ngành kinh tế- tài chính tại Việt Nam nói chung và Học viện Ngân hàng nói riêng cần đặc biệt đẩy mạnh đầu tư cho hoạt động nghiên cứu khoa học, bên cạnh việc duy trì ổn định và cải tiến chất lượng hoạt động đào tạo. Bài viết điểm lại một số thành tựu nổi bật trong hoạt động nghiên cứu khoa học của cán bộ, giảng viên Học viện Ngân hàng trong giai đoạn vừa qua, qua đó đề xuất một số giải pháp nhằm thúc đẩy hoạt động nghiên cứu khoa học trong cán bộ, giảng viên cho giai đoạn từ nay đến 2020.
Từ khóa: nghiên cứu khoa học, cán bộ giảng viên, Học viện Ngân hàng, hội nhập.

1. Thực trạng hoạt động nghiên cứu khoa học tại Học viện Ngân hàng

Nghiên cứu khoa học (NCKH) là một trong những hoạt động nòng cốt của một trường đại học. Trong bối cảnh toàn cầu hóa- hội nhập quốc tế sâu rộng hiện nay, để khoa học công nghệ đáp ứng tốt các yêu cầu về phát triển kinh tế- xã hội, các nhà nghiên cứu và đặc biệt là đội ngũ giảng viên phải là lực lượng tiên phong trong việc nghiên cứu và ứng dụng các kết quả nghiên

cứu đó vào các lĩnh vực của đời sống xã hội (Nguyễn Thị Hoài An, 2015). Sở dĩ giảng viên được coi là lực lượng nòng cốt bởi lẽ người thầy luôn phải thực hiện song song hai nhiệm vụ: giảng dạy và NCKH. Hai nhiệm vụ này có mối quan hệ chặt chẽ, hỗ trợ lẫn nhau. Nếu chỉ thực hiện được một trong hai nhiệm vụ trên, người thầy đó không thể được coi là hoàn thành nhiệm vụ của mình. Rõ ràng, NCKH là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu của mỗi cán bộ, giảng viên- trong đó có cán bộ, giảng viên của Học viện Ngân hàng (HVNH).
Nhìn lại chặng đường phát triển hoạt động

NCKH trong giai đoạn 2012-2017, cán bộ, giảng viên trong Học viện đã có khá nhiều hoạt động liên quan mật thiết tới NCKH như: Thực hiện kế hoạch đào tạo sau đại học và các nghiên cứu chuyên môn của Khoa; Thành lập các nhóm thực hiện đề tài NCKH cấp Nhà nước, cấp Ngành; Tổ chức và tham gia Hội thảo khoa học các cấp quốc gia và quốc tế; Viết sách, bài báo khoa học (trong và ngoài nước) và biên soạn giáo trình đại học phục vụ giảng dạy và nghiên cứu; Hướng dẫn sinh viên, học viên cao học và nghiên cứu sinh NCKH; Liên kết với trường đại học, Viện nghiên cứu trong và ngoài nước để có các hoạt động phối hợp NCKH một cách toàn diện. Những thành tựu chủ yếu mà tập thể cán bộ, giảng viên HVNH đã đạt được bao gồm:

Thứ nhất, số lượng bài báo (đặc biệt là bài báo quốc tế) tăng mạnh, đa dạng về chủ đề, phù hợp với định hướng nghiên cứu của HVNH

Hoạt động viết báo của cán bộ, giảng viên HVNH được thể hiện dưới hai hình thức: Bài báo khoa học đăng tạp chí chuyên ngành và báo cáo khoa học đăng kỷ yếu của các tọa đàm, hội thảo khoa học. Đa phần, các bài báo đều có chất lượng cao và được đăng trên các tạp chí chuyên ngành có uy tín xét theo đánh giá của Hội đồng Chức danh Giáo sư Nhà nước. Đặc biệt 3 năm trở lại đây, số lượng các bài báo công bố trên tạp chí quốc tế uy tín thuộc hệ thống Scopus, ISI của các tác giả đến từ HVNH cũng bắt đầu

tăng mạnh.

Về báo cáo khoa học đăng kỷ yếu hội thảo, tọa đàm, từ Bảng 1 có thể thấy nhìn chung số lượng bài viết tăng mạnh qua các năm, đặc biệt khi chuyển từ giai đoạn 2012-2014 sang giai đoạn từ 2014-2017. Số bài đăng kỷ yếu hội thảo năm 2016 và 2017 tăng vượt trội bởi lẽ trong hai năm này, HVNH đã tổ chức hai kỳ hội thảo quốc tế với quy mô lớn với chủ đề gắn với chuyên ngành của Học viện, điều này trở thành động lực thúc giục cán bộ, giảng viên của Học viện đầu tư viết bài nhằm trước hết khẳng định mình, và sau nữa cũng để củng cố uy tín và tầm vóc của Học viện trong lĩnh vực NCKH trong con mắt bạn bè quốc tế (Phan Anh, 2017). Thống kê của tác giả cũng ghi nhận sự chuyển biến tích cực về mức độ quốc tế hóa đối với bài viết khoa học đăng tạp chí và báo cáo đăng trong kỷ yếu hội thảo, tọa đàm của các tác giả HVNH. Kết quả này có được phần nhiều đến từ việc chính thức ban hành và đưa vào thực hiện Quy định mới về nhiệm vụ khoa học và công nghệ (KH&CN) của cán bộ, giảng viên HVNH (ban hành kèm Quyết định 197/QĐ-HVNH) kể từ ngày 01/9/2015, theo đó các công bố quốc tế nay đã được coi trọng hơn hẳn thời kỳ trước, được thưởng bằng số giờ NCKH cũng như chế độ đãi ngộ ở mức cao.

Thứ hai, đề tài các cấp do HVNH chủ trì có sự cải thiện đáng kể về số lượng, chất lượng và hoàn thành đúng hạn

Số lượng đề tài NCKH do HVNH chủ trì từ năm 2012 đến nay tăng trưởng đều. Tổng số đề tài các cấp do HVNH chủ trì trong giai đoạn 2012-2017 là 134 đề tài. Các đề tài đã thể hiện đúng mục tiêu kinh tế ứng dụng, tập trung hơn vào các vấn đề có tính thời sự của đất nước, của Ngành Ngân hàng. Tiêu biểu, năm học 2012-2013 HVNH đề xuất, triển khai và nghiệm thu đạt loại xuất sắc hai đề tài “Xử lý nợ xấu trong quá trình tái cấu trúc hệ thống ngân hàng Việt Nam”; “Giải pháp quản lý thị trường vàng Việt Nam”, là một trong những căn cứ tư vấn cho Ngân hàng Nhà nước Việt Nam (NHNN) trong việc giải quyết những vấn đề nổi cộm của Ngành tại thời điểm đó. Giai đoạn 2012-2015, HVNH cũng đã thực hiện các nghiên cứu định kỳ, phân tích toàn cảnh hoạt động ngành ngân

Bảng 1.

Số lượng bài báo của cán bộ, giảng viên Học viện Ngân hàng đăng tạp chí, kỷ yếu hội thảo qua các năm

Năm	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Tạp chí	386	275	267	235	295
- Trong nước	386	275	263	227	275
- Quốc tế			4	8	20
Kỷ yếu HTKH	275	345	378	500	451
- Trong nước	275		371	492	442
- Quốc tế			7	8	9
Tổng	661	620	645	735	746

Nguồn: Viện NCKH Ngân hàng (2017)

Bảng 2. Số lượng đề tài nghiên cứu khoa học do Học viện Ngân hàng chủ trì thực hiện

Năm	2012	2013	2014	2015	2016
Cấp Nhà nước				2	1
Cấp Ngành	14	9	11	7	7
Cấp Học viện	21	16	20	12	22

Nguồn: Viện NCKH Ngân hàng (2017)

hàng trong giai đoạn 6 tháng hoặc cả năm. Bên cạnh sự gia tăng về số lượng, nội dung các đề tài đa phần đều đáp ứng tốt yêu cầu về chất lượng. HVNH được NHNN tin tưởng giao thực hiện nhiều đề tài cấp Ngành quan trọng. Ba đề tài cấp Nhà nước và nhiều đề tài cấp Ngành nghiệm thu đạt loại xuất sắc và giỏi, đã thể hiện được vai trò của Nhà trường đối với sự phát triển của ngành Ngân hàng và đất nước, góp phần nâng cao vị thế của Nhà trường trong lĩnh vực KH&CN và phần nào hoàn thành được sứ mạng và nhiệm vụ đã đề ra.

Thứ ba, hoạt động tổ chức hội thảo thu hút được nhiều chuyên gia kinh tế và đã trở thành một diễn đàn khoa học để trao đổi và xây dựng ý kiến đóng góp cho các vấn đề có tính thời sự, quốc tế hóa, đồng thời thực hiện nhiệm vụ truyền thông do NHNN giao phó.

Kể từ 2012 đến nay, HVNH đã tổ chức nhiều Hội thảo khoa học cấp Ngành, cấp cơ sở, song đặc biệt hơn cả là việc tổ chức thành công Hội thảo Khoa học Quốc tế “Phát triển bền vững thị trường tài chính trong bối cảnh hội nhập quốc tế” vào năm 2016; “Thúc đẩy tiếp cận tài chính tại Việt Nam”; “Big Data và ứng dụng trong ngành tài chính ngân hàng” năm 2017.

Các hội thảo quốc tế này đã thu hút sự tham gia viết bài của hơn 300 nhà khoa học, nhà quản lý trong và ngoài nước liên quan đến lĩnh vực kinh tế- tài chính. So với các hội thảo quốc tế được tổ chức vào thời kỳ từ 2012 trở về trước, kỳ hội thảo mới đây đã cho thấy những bước chuyển mình ấn tượng về chất, thể hiện qua mấy điểm sau: (i) số vòng phản biện kín được tăng lên thành 2, đảm bảo cao nhất sự đánh giá khách quan; (ii) thành viên hội đồng phản biện không còn gói gọn trong HVNH, thay vào đó Ban tổ chức hội thảo cũng đã liên lạc và mời các chuyên gia, nhà nghiên cứu hàng đầu về lĩnh vực kinh tế- tài chính đến từ Đại học Kinh tế quốc dân, Đại học Ngoại thương, Đại học Kinh tế- Đại học Đà Nẵng, Đại học Kinh tế TP. Hồ Chí Minh, NHNN... tham gia; (iii) yêu cầu về tính chất hàn lâm của bài viết dần tiệm cận tiêu chuẩn của các tạp chí quốc tế; (iv) Đa phần các bài viết phải được viết và thuyết trình bằng tiếng Anh; (v) Các học giả diễn thuyết trong các phiên chính là các chuyên gia nước ngoài hàng đầu đến từ các tổ chức tài chính quốc tế (WB, IMF, ADB...), Ngân hàng Trung ương các nước, các trường đại học nước ngoài. Rõ ràng, năm điểm nhân quan trọng trên đã và đang dần nâng tầm các sự kiện khoa học quốc tế được tổ chức tại HVNH, đưa HVNH trở thành một địa chỉ trao đổi học thuật tin cậy dành cho các học giả trong nước và quốc tế.

Từ thực tiễn công tác giảng dạy, nghiên cứu khoa học và quản lý hoạt động khoa học tại HVNH, tác giả xin đưa ra một số bình luận sau: Thứ nhất, định hướng NCKH chưa thể hiện rõ tính khoa học, chưa thực sự xuất phát từ nhu cầu thực của ngành và xã hội.

Bảng 3. Kết quả nghiệm thu đề tài nghiên cứu khoa học của Học viện Ngân hàng

Năm	Cấp Nhà nước				Cấp ngành				Cấp cơ sở			
	XS	Giỏi	Khá	Đạt	XS	Giỏi	Khá	Đạt	XS	Giỏi	Khá	Đạt
2012	1				5	7	2		6	13	2	
2013					2	5	2		2	8	6	
2014					9	2				9	5	
2015	1					3	3		4	6	2	
2016	1				1	3	2		3	8	3	

Nguồn: Viện NCKH Ngân hàng (2017)

Thứ hai, đa phần cán bộ, giảng viên có khả năng và tố chất nghiên cứu đều là người đã có thâm niên về giảng dạy và thành tích nghiên cứu, tuy nhiên, hiện nay họ đang nắm giữ các chức vụ lãnh đạo, quản lý nên thời gian dành cho nghiên cứu thường hạn chế.

Thứ ba, hiện nay giảng viên HVNH vẫn dành thời gian cho giảng quá nhiều. Theo Thông tư 06/2011/TTLT-BNV-BGDĐT, giảng viên phải đảm nhiệm 280 giờ chuẩn, giảng viên chính 300 giờ và giảng viên cao cấp 320 giờ. Đặc biệt, giảng viên chính và giảng viên cao cấp- những người vốn giàu kinh nghiệm và có năng lực tốt, sẽ phải đảm nhận nhiều giờ giảng hơn, chưa kể họ phải đảm nhiệm cả nhiệm vụ quản lý. Với khối lượng giảng dạy lớn như vậy, giảng viên không còn đủ thời gian và sức lực cho việc nghiên cứu. Do đó, nếu yêu cầu họ phải thực hiện đủ giờ NCKH theo quy định, việc xuất hiện những sản phẩm khoa học không đảm bảo chất lượng, mang tính đối phó là dễ xảy ra.

Thứ tư, trình độ và kỹ năng khai thác công nghệ, sử dụng cơ sở dữ liệu và phần mềm kinh tế lượng hiện đại của đa số cán bộ, giảng viên chưa cao. Thông qua các bài viết, công trình khoa học, giáo trình..., có thể thấy kỹ năng sử dụng, khai thác thông tin của cán bộ giảng viên của HVNH chưa hiệu quả. Hạn chế này có thể ảnh hưởng đến chất lượng NCKH của cán bộ, giảng viên HVNH.

2. Giải pháp thúc đẩy hoạt động nghiên cứu khoa học tại Học viện Ngân hàng từ nay đến 2020

Thứ nhất, định hướng hoạt động nghiên cứu gắn với những vấn đề thực tiễn

Hiện nay, HVNH chủ yếu áp dụng cơ chế xét duyệt nhiệm vụ NCKH. Cơ chế này đem lại những hiệu ứng nhất định trong việc thúc đẩy hoạt động nghiên cứu. Tuy nhiên, quá trình triển khai trong thực tiễn cho thấy các cá nhân đề xuất nhiệm vụ thường đưa những hướng nghiên cứu vốn là thế mạnh của mình, trong khi có nhiều vấn đề khác cấp thiết và mang lại hiệu quả, nhưng do có quá ít tài liệu tham khảo, mức độ phức tạp và tính đặc thù của vấn đề này, nên có rất ít cán bộ, giảng viên nhận thực hiện (Nguyễn Thị Hoài An, 2015). Do đó, bên cạnh

việc xét duyệt đề tài, cần có cơ chế giao khoán những đề tài này cho những cá nhân, đơn vị có khả năng thực hiện đề tài, đặc biệt là những đề tài hỗ trợ nâng cao chất lượng hoạt động của Học viện.

Thứ hai, tiếp tục phát triển đội ngũ giảng viên gắn với hoạt động nghiên cứu khoa học.

Nghiên cứu của Tô Ngọc Hưng (2009) khẳng định đội ngũ giảng viên các trường đại học nhất thiết phải được phát triển theo hướng gắn kết với hoạt động NCKH. Khi giảng viên thực hiện tốt NCKH, không những chất lượng bài giảng của giảng viên được cải thiện mà việc hướng dẫn sinh viên NCKH sẽ tốt hơn. Quan điểm này phù hợp với định hướng phát triển năng lực cá nhân của người học theo tinh thần các Nghị quyết về giáo dục và NCKH của Chính phủ. Để tạo động lực cho giảng viên tích cực tham gia NCKH ở các mức độ cao hơn như làm chủ nhiệm các đề tài khoa học, HVNH cần khuyến khích cơ chế phân bổ đề tài theo hình thức đấu thầu (Viện NCKH Ngân hàng, 2016). Cụ thể, giảng viên sẽ tham gia viết đề xuất nghiên cứu và bảo vệ đề xuất trước Hội đồng khoa học của trường. Giảng viên nào có số điểm cao nhất sẽ được đứng tên chủ nhiệm đề tài và được toàn quyền quyết định nhân sự tham gia thực hiện đề tài. Đối với hoạt động viết bài đăng tạp chí, trường đại học cần có cơ chế phân bổ giờ giảng dạy tương đương hợp lý nhằm tạo điều kiện về thời gian cho giảng viên NCKH. Bên cạnh đó, HVNH nên thành lập đội ngũ nhân sự giúp việc cho giảng viên trong quá trình đào tạo, có thể lấy nhóm sinh viên năm cuối có thành tích học tập tốt tham gia làm trợ giảng theo hình thức giải đáp thắc mắc, hỗ trợ học tập cho các sinh viên.

Thứ ba, cải thiện hệ thống cơ sở vật chất phục vụ nghiên cứu khoa học

Một trong những cơ sở vật chất phục vụ trực tiếp cho hoạt động NCKH cần phát triển đó chính là hệ thống cơ sở dữ liệu và thư viện. Đối với hệ thống cơ sở dữ liệu, ngoài nguồn dữ liệu nội bộ mà trường cần quản lý tốt, các tài liệu từ các trường đại học khác cũng cần được nhà trường đầu tư để tạo điều kiện tốt nhất cho hoạt động NCKH của cán bộ, giảng viên trong

trường. Song song với việc mua cơ sở dữ liệu, để tận dụng thực sự hiệu quả cơ sở dữ liệu, thư viện cần mở các lớp hướng dẫn sử dụng các bộ cơ sở dữ liệu đó (Viện NCKH Ngân hàng, 2016).

Đối với hoạt động thư viện, HVNH cần thay đổi quan điểm nhận thức đối với mô hình phục vụ của thư viện gắn với mô hình trường đại học trong nền kinh tế thị trường. Theo đó, thư viện cần triển khai các hoạt động nhằm hỗ trợ nâng cao chất lượng NCKH của cán bộ, giảng viên, như: Quan tâm hơn tới vấn đề sử dụng tài liệu và trích dẫn tài liệu của người dùng; tiếp tục triển khai số hóa các tài liệu nhằm mở rộng phạm vi phục vụ của thư viện; cán bộ thư viện cần kết hợp với giảng viên nhằm đạt được sự hiểu biết thống nhất về nội dung đề cương môn

học cùng tài liệu tham khảo cần thiết mà giảng viên giới thiệu với sinh viên, qua đó tư vấn kịp thời tài liệu cần nhập thêm hoặc dừng nhập. Trên đây là một số đánh giá về hoạt động NCKH tại HVNH cho giai đoạn 2012-2017 vừa qua. Để thúc đẩy hơn nữa hoạt động NCKH trong Nhà trường, việc triển khai đồng bộ các giải pháp nêu trên chính là điều kiện tiên quyết, song quá trình triển khai đòi hỏi phải có thời gian và lộ trình phù hợp. Với một đội ngũ cán bộ, giảng viên trẻ trung, tràn đầy nhiệt huyết, có tinh thần đoàn kết và trách nhiệm cao, tác giả luôn tin tưởng bức tranh khoa học của HVNH sẽ ngày càng khởi sắc, mang lại những đóng góp quan trọng cho tiến trình hội nhập và phát triển của đất nước. ■

Tài liệu tham khảo

1. Công đoàn ĐH Sư phạm Hà Nội (2013), “Công đoàn với hoạt động chuyên môn và nghiên cứu khoa học”, *Khoa Toán Tin, nhiệm kỳ 2011-2013*, truy cập tại: <http://congdoan.hnue.edu.vn/chuyen-de/chuyen-mon/article/62.aspx>
2. Lê Thị Tuấn Nghĩa (2015), “Vai trò của nghiên cứu khoa học trong việc nâng cao chất lượng đào tạo tại Học viện Ngân hàng”, *Tạp chí Khoa học đào tạo Ngân hàng*, số 162, tháng 11/2015.
3. Nguyễn Thị Hoài An (2015), “Nâng cao chất lượng nghiên cứu khoa học ở trường Chính trị Nghệ An”, truy cập tại: http://truongchinhtrina.gov.vn/ArticleDetail.aspx?Article_ID=543.
4. Phan Anh (2017), “Thúc đẩy hoạt động nghiên cứu khoa học ở tầm quốc tế trong thời kỳ Học viện Ngân hàng tự chủ tài chính”, *Kỷ yếu hội thảo: Cán bộ, giảng viên Học viện Ngân hàng trong thời kỳ tự chủ đại học*, Công đoàn Học viện Ngân hàng.
5. Tô Ngọc Hưng (2009), “Đổi mới phương pháp dạy, học trong đào tạo theo học chế tín chỉ tại Học viện Ngân hàng”, *Kỷ yếu Hội thảo: Đổi mới phương pháp dạy và học tại Học viện Ngân hàng, Hà Nội*.
6. Viện NCKH Ngân hàng (2016), “Thúc đẩy hoạt động nghiên cứu khoa học đối với Đoàn thanh niên Học viện Ngân hàng nhằm đáp ứng bối cảnh mới”, *Tọa đàm: Vai trò của Thanh niên trong việc nâng cao chất lượng hoạt động NCKH*.
7. Viện NCKH Ngân hàng (2017), *Báo cáo tình hình Khoa học Công nghệ tại Học viện Ngân hàng*, truy cập tại: <http://nckh.hvnh.edu.vn/5830/news/1168341/bao-cao-tinh-hinh-kh-cn.html>.

Thông tin tác giả

Phạm Đức Anh, Thạc sĩ
Viện NCKH Ngân hàng, Học viện Ngân hàng
Email: anhpd@hvn.edu.vn

Summary

Advancing scientific research activities at Banking Academy of Vietnam in the present context

In fulfilling the goal of comprehensive development of higher education in the spirit of Resolutions 14/2005/NQ-CP and 29/2013/NQ-CP on renovation of education, training and scientific research to meet the requirements of industrialization and modernization in the context of market economy and international integration, economics universities in Vietnam in general and Banking Academy of Vietnam in particular should pay special attention to investment in scientific research activities, aside from maintenance and improvement of the training quality. This article recaps some notable achievements in scientific research of the Banking Academy's staff over the past few years, thereby suggesting solutions to advance research activities at the Academy for the period until 2020. Key words: scientific research, teaching staff, Banking Academy, integration.

Anh Duc Pham, MEd
Research Institute for Banking, Banking Academy